І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го СІЧНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 20, 1960 No. 12. VOL. LXVII.

НОВИЙ БЮДЖЕТ ЗДА ПЕРЕДБАЧАЄ 41 БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА ОБОРОНУ

Вашингтон. — У новому бюджеті ЗДА, переданому у понеділок дня 18 січня ц.р. на розгляд Конгресу, більш як половина асигнувань по стороні видатків — в цілому 41,000.000.000 дол. — призначена на оборону країни. Ця сума дозволить вдержати збройні сили ЗДА на дотеперішньому рівні — армія 14 дивізій, фльота 817 дійових кораблів і летунство дев'ятдесять й одно летунське крило. Буде переведена редукція тільки в людському стані Крайової Ґвардії і в резерві армії. Будуть збільшені фонди на продукцію далекосяжних ракет. Сума 41 більйона не охоплює видатків на розвиток і застосування атомової енерґії, які залишаються на дотеперішньому рівні і виносять 2,700.000.000 дол. Подвоєна у бюджеті сума — з 325 мільйонів до 600 мільйонів — на цивільні міжплянетні досліди, зокрема на здійснення космічної подорожі з людиною. На закордонну допомогу в ділянці мілітарній призначено 2,400.000.000 дол. і на економічну підтримку 970 мільйонів долярів. Крім того бюджет охоплює такі ділянки публічного життя, як підтримка для фармерства, побудова різних водних проєктів — 1,200.000.000 дол., шкільництво, охорона здоров'я, цивільна авіяція та інше. По стороні прибутків урядовий проєкт бюджету передбачає суму 84,000,000,000 дол., що перевищує витрати в сумі 79,800,000,000 долярів на суму 4,200,000,000 дол. Ця бюджетова надвишка мала б бути — згідно з бажанням през. Айзенгавера — призначена на сплату державного заборгування, яке в 1961 р. виноситиме 280 більйонів долярів і від якого треба платити самих процентів на суму 9,565,000,000 дол. Передбаченої суми прибутків уряд сподівається добитися з допомогою збільшення податків від газоліни — з 4 центів на 4 і пів цента від одного ґальона і підвищення поштових оплат — 5 центів за звичайний лист і 8 центів за летунський. Будь-яка редукція прибуткових податків у цьому фіскальному році непередбачена, хоч в поясненні до бюджету підкреслена можливість такої редукції в найближчих роках. На кожний доляр прибутків скарбниці складаються такі вплива: 52 центи з особистих прибуткових податків, 28 центів із податків від корпорацій, 11 центів з податків із продажу товарів і від надмірних прибутків і 9 центів з інших прибутків. Державна скарбниця кожний доляр розподіляє на такі витрати: 54 центи на загальну оборону країни (збройні сили, військова допомога закордонові, атомова енерґія і закуп потрібних на оборону товарів); 11 відсотків на відсотки від заборгування; по 7 відсотків на рільництво і на ветеранів; 5 центів на сплачування федеральних бондів і 16 центів на інші витрати.

Демократичні члени Конґресу скептично дивляться на передбачену бюджетову надвишку в сумі $4.2 більйона. Провідник демократичної більшости в Палаті конґресмен Джан МекКормек пригадує, що в січні 1958 року Айзенгавер передбачав $500 мільйонів надвишки, а в дійсності фінансовий рік 1959 закінчився недобором $12,500,000,000. Демократичний сенатський організатор (Whip) сенатор Майк Менсфілд сказав, що передбачена надвишка Президентом залежна від численних „якщо, як і але". Представник республіканської меншости в Палаті конґресмен Чарлз А. Галлек сказав, що проєкт бюджету Айзенгавера є викликом для тих демократичних членів Конґресу, які хотіли б „багато витрачати" і „бути добродіями" на державний кошт, та закликав громадянство підтримувати цей ощадностевий бюджет Президента, щоб не збільшувати інфляційних тенденцій в державі. Представник демократичного ліберального бльоку конґресмен Лі Меткаф заявив, що він глибоко вражений проєктом Президента зменшити федеральні видатки на будову шпиталів, допомогу ветеранам, шкільні будинки і очищування води.

Сен. Джансон закликає вибирати між Америкою, що веде світ і Америкою, що тягнеться за іншими

Вашинґтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон промовляв на зборах Американської Федерації Урядових Працівників і казав, що демократичний Конґрес не забуде федеральних працівників. Він закликав виборців, щоб у виборах цієї осени вибирали між такою Америкою, яка має вести весь вільний світ, і такою, яка вдовольняється тим, що йде в хвості іншої держави. В тих виборах треба вибирати між тим урядом, що дивиться вперед, і тим, що оглядається тільки назад, треба шанувати між ініціятивою і реакцією, між високим рівнем життьової стопи і між тією Америкою, яка вірить, що „найліпше можна буде осягнути тоді, коли триматимемо те, що тепер маємо". Сенатор Джансон закликав до чесної виборчої кампанії, кажучи, що немає місця на „партійний фанатизм", проти якого всі мусять об'єднано виступати.

КАМПАНІЯ 75,000!

Проголошення і заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу

ДО ВШ. ГОЛОВНИХ І ВІДДІЛОВИХ УРЯДОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ І ДО ВСЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу вважає своїм приємним обов'язком скласти подяку та висловити признання для всіх тих, що своєю працею і своїми зусиллями причинилися до поважного успіху ювілейної організаційної кампанії цієї великої української народної інституції, що велась впродовж 1959-го року в 65-річчя існування УНСоюзу. Здобутих в тій ювілейній кампанії 5,000 нових членів та збільшення членських рядів УНСоюзу, після покриття всіх природних і припадкових втрат, на 1,400 осіб, це велике досягнення і великий успіх, гідний цієї великої організації.

Все ж таки, ювілейна кампанія, хоч і закінчилась поважними успіхами, не досягнула своєї наміченої мети: 75,000 активних членів. Надзвичайно поважні втрати в членах впродовж тієї кампанії, що їх відніс УНСоюз внаслідок смертности, дозріння грамот та через суспензи, відіграли в цьому головну ролю. Проте, хоч ювілейна кампанія закінчилась, ми не можемо дозволити собі навіть на малу передишку, як довго не досягнена ця наша ювілейна мета — 75,000 активних членів УНСоюзу.

З цих причин та з цією метою Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу, заохочений успіхами ювілейної кампанії, проголошує оцим нову „КАМПАНІЮ 75,000", завданням і ціллю якої є доповнити ювілейну кампанію та досягнути її кінцеву мету — збільшити УНСоюз до 75,000 активних членів.

Проголошуючи цю нову кампанію, Екзекутивний Комітет залишає в ній ті самі великі надзвичайні організаційні нагороди, які зобов'язували в ювілейній кампанії і закликає весь союзовий і громадський загал прикласти всіх зусиль та використати всі можливості для досягнення головної мети цієї кампанії — збільшення УНСоюзу із теперішніх 74,150 до 75,000 членів. Кампанія з її надзвичайними організаційними нагородами триватиме до кінця червня ц. р., отже час відносно короткий і не слід його гайнувати. Підсумовані і насвітлювані тепер успіхи ювілейної кампанії, що стали великими успіхами всієї української спільноти в З'єдинених Державах і в Канаді, повинні нас усіх заохотити до ще більших зусиль і ще наполегливішої праці для остаточного досягнення нашої безпосередньої мети — збільшення УНСоюзу до 75,000 членів. То ж з Богом до праці за нові успіхи, за краще майбутнє!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ

Дмитро Галичин — головний предсідник
Йосип Лисогір — заст. гол. пред.; **Анна Герман** — заступ. гол. пред.; **Роман Слободян** — гол касир;
Ярослав Падох — головний секретар

Д-р Джозеф В. Чарик найменований на підсекретаря летунства

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 18-го січня найменував асистента секретаря летунства д-ра Джозефа В. Чарика на підсекретаря летунства. 39-річний д-р Чарик займе становище по Додлі С. Шарпові, який 10-го грудня 1959 року став секретарем летунства. Д-р Чарик народився в Кенмаорі в Алберті в Канаді, ав 1942 році переселився до ЗДА, де 1948 став громадянином цієї країни. Давніше він викладав аеронавтику в Каліфорнійському Технолоґічному Інституті а також в Принстонському університеті, та працював в корпорації Локгід.

Найвищий Суд вирішив, що військові суди не можуть судити цивільних осіб

Вашинґтон. — 18-го січня Найвищий Суд ЗДА вирішив що це противиться Конституції цієї країни, щоб військові суди судили тих цивільних осіб, які працюють закордоном і є членами родин американських військовиків, що виконують службу поза кордонами ЗДА. Це рішення уневажнює кодекс військової справедливости, який ухвалив був Конґрес в 1950 році, і який вимагав, щоб тих цивілістів, які під час миру перебувають за кордоном на праці при збройних силах ЗДА, судили військові суди. Три роки тому Найвищий Суд заборонив був військовим судам судити жінок і інших членів родини військовиків, а тепер ту свою заборону поширив на всіх цивільних осіб і на ті злочини, за які грозить менша кара, як кара смерти.

Проголошення Кипру самостійною державою відложено на місяць

Лондон. — Внаслідок сліпої вулиці, в яку зайшла Лондонська конференція у справі англійських військових баз на Кипрі, відложено проголошення Кипру самостійною республікою з 19-го лютого ц. р. на 19 березня ц. р. Водночас відкликано на необмежений час вибори до першого кипрського парляменту, передбачені на 7 лютого ц. р. і вибори до окремих грецької та турецької палат національностей, передбачені на 10-го лютого. Лондонську конференцію перервано з тим, що обрано Комісію, яка має продовжувати її працю, стараючись дійти до порозуміння. Головну суперечку викликала справа військових баз Англії на Кипрі. Вони мали б окоплювати 123 кв. милі, але лідер кипрських греків архиєпископ Макаріос спротивився цьому, зажадавши звуження тієї території до 36 кв. миль. Англійський уряд покликався на основний договір у цій справі з 19-го лютого 1959 р. про перетворення Кипру з англійської колонії в самостійну державу з ґарантією для Англії щодо військових баз та вказав на те, що на передбаченій території живе тільки 1,000 кипрських автохтонів, тоді, коли на первісно передбаченому обширі було 16,000 кипрських мешканців. Англія рішуче відмовилась зменшити розміри своїх двох баз. Міністри Греції і Туреччини буцім-то впливали на Макаріоса в примирливому дусі, бо англійські бази на Кипрі є ґарантією безпеки для обох цих країн. Зате Макаріос стоїть під тиском кипрських націоналістів, що їх духовим лідером є далі колишній командант у революційно-партизанській війні проти Англії на Кипрі, ген. Грівас, що живе тепер в Греції.

Архиєпископ Макаріос

Король Йорданії таврує арабських лідерів

Амман. — Король Йорданії Гуссейн виступив з різкою критикою проти поведення інших арабських лідерів у справі арабських втікачів з Палестини ще з часу ізраїльсько - арабської війни. Гуссейн закинув їм, що вони використовують втікачів для власних еґоїстичних політичних цілей. Гуссейн застерігся, що він не говорить про народи і країни, а окремих політичних лідерів — не назвавши нікого за іменем. Він заповів, що на найближчому засіданні Арабської Ліґи натискатиме на конструктивне розв'язування цієї проблеми. Водночас король Гуссейн назвав „небезпечним і нереальним" проєкт іракського прем'єра Абдула Каріма Кассіма, щоб покликати до життя окремий „палестинський уряд". Він перестерігав проти небезпеки комунізму в Іраку, але водночас висловився проти того, щоб використовувати антикомуністичне гасло для втручання в іракські справи.

Прем'єр Непалю відвідує Індію

Ню Делі. — Бішевар Прасад Койраля, прем'єр маленького гімаляйського королівства Непалю, прибув з офіційною візитою до Індії. Він зупинився спершу в прикордонному стейті Біґар та рішив відвідати різні нові індійські промислові об'єкти і будови, поки в найближчу неділю прибуде до столиці Індії Ню Делі. Непаль має 500 миль безпосереднього кордону з комуністичним Китаєм, тому він найбільше стурбований агресивними діями Пейпінґу. Індія проголосила була, що вона поспішить з допомогою Непалеві у випадку агресії проти нього збоку комуністичного Китаю. Але Непаль волів би жити в мирі, тому названий прем'єр, надзвичайно популярний в своєму краю, з Індії поїде до комуністичного Китаю до Пейпінґу.

Індія підтримує боротьбу альжирських самостійників проти Франції

Ню Делі. — В одній з резолюцій 65-ої конвенції керівної в Індії Конґресової партії вітається відродження африканських народів та зокрема підтримується змагання до незалежности автохтонів Альжиру. Ця резолюція запевняє альжирських самостійників, що Індія даватиме їм активну фінансову допомогу. Індійський прем'єр Неру у своїй промові на тему самостійницького руху на африканському континенті підтримав становище закордонного націоналістичного революційного уряду, що військове перемир'я в Альжирі може наступити тільки після того, як будуть устійнені політичні детайлі про практичне застосування в Альжирі признаного йому президентом де Голем права самовизначення.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДВІДАЄ В ЧЕРВНІ ЯПОНІЮ

Вашинґтон. — През. Айзенгавер відвідає Японію у поворотній дорозі з відвідин у Москві, які відбудуться в днях 10 до 19 червня ц. р. Совєтський уряд вже погодився на подорож Президента почерез Собір — твердить американська преса, пригадуючи, що коли Ричард Ніксон хотів вертатися з Москви до ЗДА почерез Сибір і Тихий океан — Совєти цьому спротивились. Подорож Президента до Японії мала стати головною темою розмови Президента з прем'єром Нобосуке Кіші у вівторок 19 ц. м. Японський прем'єр прибув до З'єдинених Держав для підписання нового американсько-японського договору приязни. Водночас мають переговорити плян приїзду з відвідинами до ЗДА японського наступника престолу князя Акігіто. У зв'язку з цими проєктами персональних відвідин, американська преса призадумується над політичними наслідками нового американського-японського договору, проти якого шалену кампанію розвинули комуністи за приказами з Москви і Пейпінґу, знайшовши деякий відгук в японських пацифістичних інтелектуальних колах, які поручають політику „невтральности". Консервативна, формально Ліберально-демократична партія прем'єра Кіші була від кінця останньої війни постійно при кермі влади і в останніх виборах здобула перемогу, але не відомо, чи теперішня кампанія, що воює демагогічними гаслами й закидами, не вплине на японську публічну опінію проти теперішнього уряду. Комуно-китайський віце-прем'єр Лі Гшісн-ніен на банкеті, що його видано у Пейпінґу у честь східньо-німецької делеґації, заявив, що новий американсько-японський пакт—це „надзвичайно поважний крок", який має на увазі окруження Совєтського Союзу та комуністичного Китаю і що насправді цей новий договір сприяє підготовлюванню війни збоку Америки з допомогою теперішнього реакційного уряду Японії. Очевидно, що японські урядові чинники поведуть після підписання договору контрпропаґанду, вказавши на його користі для Японії та підкресливши різниці між його теперішнім текстом і текстом договору з 1951 року, який обов'язував до цього часу.

Небавком відбудеться перший атомовий вибух Франції на Сагарі

Париж. — Французькі власті проголосили, що почавши від півночі з минулої неділі на понеділок „в наступних місяцях" буде переведене в альжирській Сагарі „деяке число вправ" і тому в тому часі в означеному терені треба стриматись від усяких летів. Водночас оприлюднено мапу, в якій зазначено три зони — центральну, „блакитну" і „зелену". Центральна зона охоплює терен 23.000 кв. миль і вже від 15 жовтня мин. року не вільно було переводити над нею ніяких летів. „Блакитна" зона має ширину 30-х миль, а „зелена" зона — це смужка, що простягається здовж обох вищеназваних. Над отими двома зонами лети дозволені в висоті понад 9.750 стіп. Це французьке проголошення, як також приїзд до французької частини Ніґерії міністра для атомових справ і Сагари, Жака Сустеля, вказують на те, що в найближчих днях відбудеться переведення першого французького самостійного атомового експерименту на Сагарі. Франція ніби розпоряджає вже двома атомовими бомбами, що їх хоче випробувати, поки приступить до їх продукції на більшу скалю. Французький уряд стоїть твердо на своїй поставі перевести атомовий вибух і приступити таким чином до ряду існуючих атомових держав, всупереч протестам африканських країн, сусідуючих з Сагарою.

Небезпечні ілюзії щодо самоліквідації комунізму

Вашинґтон. — Група науковців при Гарвардському університеті випрацювала звіт про те, що, „було б риском для американської політики" сподіватися, що російський комунізм сам себе зліквідує, роблячи щораз то нові уступки своїм громадянам. Ці науковці твердять, що „комуністичний тоталітаризм ніколи сам себе не знищить і що демократія ніколи не переможе комунізму в світі, коли вона буде тільки реаґувати на загрози від нього". У цьому звіті пишеться: „Наша закордонна політика мусить мати ширші перспективи, як тільки ті, які їй диктує аґресивний комунізм". Цей звіт науковців - фахівців від комунізму обіймає 82 сторінки і називається „Ідеологія і закордонні проблеми" і його переслали Сенатській Комісії Закордонних справ, що її очолює сенатор Дж. В. Фулбрайт. Сен. Фулбрайт заявив, що звіт має дуже цінний матеріял, бо такі ідеолоґічні сили, як націоналізм, комунізм і конституційна демократія не є обмежені до якоїсь одної країни. У звіті домагаються, щоб ЗДА більше допомагали недорозвиненим країнам, і щоб поширювати особисту виміну осіб із комуністичного світу. СССР боїться ідеолоґічної виміни, а погоджується на виміну танцюристів, спортовців і музичних груп, які не є страшні для комуністів під ідеолоґічним оглядом. Оцей звіт науковців Гарвардського університету в дечому собі суперечить, бо твердить, що не можна вірити в самоліквідацію комунізму, а пізніше поручає виміну ідеолоґічних груп із комуністичних держав, щоб ті ідеологи спричинили упадок комунізму.

ГОЛОВНІ ПЕРЕМОЖЦІ В ЮВІЛЕЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ КАМПАНІЇ УНСОЮЗУ

В минулому 1959-му році Український Народний Союз відзначив 65-річчя свого заснування та своєї праці для своїх членів і української спільноти. З цієї нагоди велась впродовж року ювілейна організаційна кампанія, що закінчилась поважним успіхом, завдяки наполегливій та жертвенній праці головних і відділових урядовців та широкого загалу членства. Кінцеві підсумки та аналіза тієї кампанії будуть подані в найближчому числі „Трибуни УНС", що появиться в „Свободі" з кінцем місяця. У цьому числі на 2-ій сторінці в статті гол. секретаря УНСоюзу д-ра Ярослава Падоха подано вже тепер ряд імен найбільш успішних і заслужених учасників ювілейної кампанії, між якими перші місця займають члени Головного Уряду УНСоюзу, що їх видно на цих світлинах.

Іван Одежинський — Б. Зорич — Т. Шпікула — С. Куропась

В АМЕРИЦІ

● **Конґресмен - демократ** неґритянського походження Адам Клейтон Павелл із Ню Йорку заявив, що коли б республіканським кандидатом на президента був віце - президент Ричард М. Ніксон, а демократичним сенатор Линден В. Джансон, то неґритянські виборчі не мали б на його голосувати, бо і Ніксон і Джансон так само ставляться до неґритянського населення.

● **Д-ри Джордж Е. Бирч і Джан Д. Волш** надрукували в журналі Американського Лікарського Товариства статтю, в якій обороняють стару рецепту, щоб хворі на серцеву недугу довший час лежали в ліжку. Вони на пробу казали п'ятьом пацієнтам лежати в ліжку від 6-ох місяців до одного року, і ствердили в них визначну поправу. Вони лікували так тих пацієнтів, які не реаґували на інші способи лікування.

● **Федеральний суд присяжних** в стейті Міссіссіппі заявив, що він не бачить причини судити тих білих людей, яких федеральний прокуратор оскаржує в смерті неґра Мека Чарлза Паркера в квітні 1959 року. Паркер мав непристойно поводитися з білою жінкою.

● **15-го січня** склав у Вашинґтоні свої вірчі грамоти д-р Петер Дж. Воутов, комуністичний представник Болгарії, що від 1950 р. не мала дипломатичних зв'язків із ЗДА, бо тоді комуністичний уряд в Софії оскаржив був вашинґтонського посла у шпигунстві та видалив був його з Болгарії. Президент Айзенгавер висловив надію на культурну і економічну виміну між обома країнами. Американський представник Едвард Пейдж вже є в Софії. Д-р Воутов вже був у ЗДА як дипломат своєї держави.

● **Сенатор - демократ** із Теннессі Алберт Ґор заявив на демократичних зборах, що було б „великою помилкою" вибрати на президента віце - президента Ніксона. Демократична партія, на думку сенатора Ґора, повинна освідомити американців, що робив би Ніксон на пості президента, і повинна вияснити виборцям, що мусітиме робити президент - демократ, який повинен бути здібний і відважний, щоб вести Америку і світ.

У СВІТІ

● **Комуно - китайська пропаґанда** наставлена тепер на натавровування на всі лади нового японсько - американського договору. Хоч у тому договорі ЗДА зобов'язалась не перевозити на власну руку, без попереднього порозуміння і згоди з Японією, скріплювання американських військ на базах в Японії ані висилання їх на будь-який воєнний фронт, проте китайські комуністи кричать, що ЗДА й Японія „приготовляють війну".

● **Населення Совєтського Союзу** нараховує тепер 212 мільйонів душ — заявив у своїй промові в четвер минулого тижня Нікита Хрущов. У минулому році воно збільшилось на 3,660,000 осіб. 45,300,000 підсовєтських громадян скінчили найменше семилітку, а 13,400,000 осіб є „спецами" — твердить Хрущов.

● **„Чотирма мудрецями"**, які мають призадуматись над новою економічною орґанізацією, спільною для західньої Европи, ЗДА й Канади, буде американець, англієць, француз і грек. Вони репрезентуватимуть ЗДА й Канаду, сім держав з Асоціяції европейської вільної торгівлі, 6 держав із Спільного господарського ринку та тих, що до жадної з тих організацій не належать.

● **В Ірані** арештовано коло 300 осіб у зв'язку з минулотижневими демонстраціями студентів. Прем'єр Манухер Ахбаль заявив в парляменті, що справжніми авторами демонстрації були комуністи. Він заповів, що уряд не завагається „вбити тисячі, щоб урятувати нарід і державу від анархії і хаосу".

● **Мароккаський король Мохаммед V** запросив під час своїх відвідин в Єгипті колишнього вождя рифенських кабилів, який зробив криваве повстання проти французів та опісля жив на вигнанні в Каїро, старенького Абдела Кріма, вернутись до Марокко.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Не так тії вороги...

Яку ж велику і вічно актуальну істину висловлює це наше народне прислів'я „не так тії вороги, як добрії люди", що доводять часто до загибелі свого ближнього! Це стосується в однаковій мірі, як одиниць, так і народів. Один приклад з останніх днів якнайкраще ілюструє цю правду.

Маємо на думці телевізійну програму Джана Гунтера „Битий шлях" (High Road) з минулої суботи, 16-го січня, на якій о год. 8 до 8.30 вечора на струї ч. 7 передано суто пропаґандивний большевицький фільм про Сибір. Хто орієнтується в совєтській дійсності і мав нагоду оглядати та слухати тієї передачі, мусів прийти до переконання, що це справді було промощування „битого шляху" большевицькій пропаґанді в цій країні. Це тим більше, що за тією передачею стояв, на жаль, авторитет одного з найвидатніших і найпопулярніших американських авторів. Книжки Джана Гунтера „Внутрі" (Inside) Америки, Росії, Африки, Азії і т. д. належали впродовж довгого часу до найліпше продаваних, і він вважається безсумнівним знавцем багатьох країн. Тому то і його передачі „Битий шлях" належать до найбільш популярних і, очевидно, авторитетних. Цілий ряд його передач у тій програмі, включно з передостанньою про ескімосів, були справді повчальні.

В таких обставинах і на такому тлі його передача про совєтський Сибір могла вчинити велике спустошення в думках і поглядах людей, не зорієнтованих у совєтських відносинах. Тим більше, що той совєтський пропаґандивний фільм не попереджено вияснениям, що це — совєтський фільм, а зроблено тільки заввагу, що його вперше показується поза Совєтським Союзом.

Що можна було побачити на тому фільмі? Малощо не рай! Випашені і веселі дівчата, що співаючи вертаються з неозначеної ближче праці, хлопці, що грають на „гармошках", машини, що виривають з корінням найгрубші дерева, промощують нові шляхи і будують в тайзі величаві міста, а при машинах задоволені робітники, в краватках і з „часами" на руці; в нових оселях щаслива дітвора, якій нічого не бракує; золото і діяманти згортають сибіряки пригорщами, міста їх ростуть, як гриби по дощі, а індустрія, зокрема сталеварна і машинобудівельна, становлять корону зображеного у фільмі неймовірного проґресу, перед яким бліднуть будь-які досягнення Америки. Вияснення Гунтера такого фальшивого враження не тільки не послаблювали, але в поодиноких випадках навіть скріплювали, як, наприклад, порівнювання Сибіру з піонерським американським Заходом. Заввагу, що різницю між одним і другим становить тільки те, що американський Захід здобували індивідуально піонери, а совєтський Сибір „освоюють" за державним пляном, кожний міг зрозуміти по-своєму. Очевидно, що в цілій програмі ані одної згадки не було про концентраційні табори, про рабство і нелюдські знущання, про всю ту безодню неволі й недолі, що її Сибір символізує.

Такими то „битими шляхами" доходить совєтська пропаґанда до американців. Недавно свідомий американський загал протестував і демонстрував проти відвідин Хрущова; він продовжує свою боротьбу проти підступного „культурного обміну", що є дійсним обманом, американські платники податку дають поважну частину з кожного заробленого ними доляра на скріплення оборони своєї волі, своєї системи і свого життя проти постійно зростаючої большевицької загрози. А тут рівночасно не так тії вороги, як добрії люди, не зі злої волі допомагають совєтській пропаґанді продіставатись навіть до домашнього „святая святих" американців та переконувати їх, що совєтське рабство — це проґрес, а совєтська каторга малощо не рай на землі.

Очевидно, що ми є за свободу слова, бо це найбільша ґарантія вільної системи. Але така пропаґанда не має нічого спільного з тією свободою, як не мали з нею нічого спільного ті телевізійні „загадки", які хитро пляновано для обману суспільности і яким поклало край законне слідство. Куки більше вимагали б такого слідства і всі ті „биті шляхи", що ними вже не просочується, але парадно марширує погубна совєтська пропаґанда.

Сильний чи слабий президент

Хоч президентські вибори відбудуться аж 8-го листопада, проте вже минулого тижня пролунали дві виборчі промови: найповажнішого з дотепер зголошених демократичних кандидатів, сенатора Джана Ф. Кеннеді і республіканського віце-президента Ричарда М. Ніксона. В тижневому огляді подій в недільному „НИТаймсі" стверджується, що Дж. Ф. Кеннеді найбільше стурбований закидами, що його молодість (42 роки) і його католицизм відстрашать виборців. Тому, мовляв, він хоче переконати публічну опінію, що він має такі кваліфікації зрілого державного мужа, які потрібні „сильному" провідникові. Отож він виголосив промову, в якій поділив всіх попередніх президентів Америки на сильних і слабих, зарахувавши до першої категорії обох Рузвелтів, Вилсона і Линколна, Трумана і Джексона, а до категорії слабих — Куліджа і Айзенгавера.

Через кілька днів після того відповів йому Ричард Ніксон. Він вказав на потребу іншого критерія при оцінці державних керівників. Мовляв, не ті сильні, що б'ють п'ястуком об стіл, а ті, що мають успіхи в своїй політиці. Тому Ніксон признав, що, наприклад, Гаррі Труман заслужив собі на прикметник сильного завдяки своїм рішенням — скинути атомову бомбу на Японію та протиставитись збройно комуністам в Кореї. Проте Айзенгавер, — казав Ніксон, — який не любить бити п'ястуком об стіл та воліє стосувати методи переконування, має перед історією ту заслугу, що щасливо провів американський корабель через буруни криз в Суезі, в Формозькій протоці та в Ливані, не заплутавши Америки у війну, яка загрожувала при кожній з тих нагод. Ніксон твердить, що і Айзенгавера зарахує історія до сильних президентів.

Ця дискусія заторкує цікаву проблему характеристики державних мужів та оцінки їх місця в історії. Безумовно, що державні мужі на керівних становищах повинні бути сильні своєю духовою настановою, своє здібністю рішати й приймати відповідальність за свої вчинки. Але ж, не шукаючи дальших прикладів, ніхто не відмовляє прикметників „сильний" Гітлерові, чи Муссоліні чи сучасним диктаторам типу Фіделя Кастра. Отож поняття „сильний" не є тотожне з поняттям „мудрий". Коли ж у політиці нема ще іншого критерія, як успіх чи невдача, то й катастрофи, що їх стягнули на свої народи і сусідів деякі сильні мужі у всесвітній історії, — змушують ставитись обережно до кваліфікацій дійсних державних мужів. Наприклад, Вудро Вилсон був безумовно типом сильного лідера, але ж він дібрав собі кепських дорадників, а його політика на Версальській конференції чималою мірою причинилась до пізнішого хаосу в Европі і викликала його власне фізичне й політичне заломання. І політика одного з найсильніших президентів ЗДА, Ф. Д. Рузвелта дала своєю теорією співіснування, здійснюваною у практиці, страхітливі наслідки по нинішній день. Це не значить, що Дж. Ф. Кеннеді не має рації в своїй критиці президента Айзенгавера, який, мовляв, іде за подіями. Фактом є, що Д. Д. Айзенгавер зберіг мир. Проте, фактом є також, що в міжчасі зросла сила СССР. А такі методи зберігання миру, як виміна відвідинами з Нікітою Хрущовим, не є додатніми позиціями у безсумніву замітньому, політичному балянсі президента Айзенгавера.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ТИХИЙ СТАРТ

Відкриття Конґресу, особливо другої його сесії, звичайно обмежується короткою формальністю; більше, між офіційними промовами та заявами, воно заповнюється неофіційними, часом драматично - голосними вибухами радости з приводу нібито тужливо очікуваного „щасливого повороту додому" і зустрічі зі „старими друзями" по обидва боки партійної лінії. Та цього року навіть ці традиційні демонстрації перейняті були поважним, спокійно напруженим настроєм. Тільки в Палаті Репрезентантів бурхливими оплесками, а потім рядом промов - панеґіриків вітали спікера Сема Рейбирна, якому в той день — 6-го січня, сповнилось 78 років, з того 34 роки служіння в Конґресі. Сумніша нотка звучала, коли відзначено пам'ять померлих членів. Поза тим формальну рутину відкриття, яку проводили віцепрезидент Ніксон у Сенаті і спікер Рейбирн у Палаті, доповнило заприсяження нових членів, по одному в кожній палаті. Після того засідання перервано до другого дня, до Президентового послання про Стан Унії, яке звичайно започатковує законодавчу роботу.

Другого дня картина змінилась. Велика заля Палати Репрезентантів заповнилась не тільки членами обох палат, сполучених на спільній сесії, але й членами кабінету, дипломатичним корпусом, суддями Найвищого Суду в чорних тогах і численними вибраними гостями. Меймі Айзенгавер мала почесне місце на ґалерії. Між дипломатами появився також амбасадор Меншиков, який саме прилетів з Москви з подарунками від Нікіти для Айка...

Айзенгавер, сповнений молодечого духа в свої 70 років, читав послання. Його виступ характеризувала певність, набута по світі, а може ще й психологічно завершена особистим недбанням про новий вибір. Оптимізм був основною ноткою послання. Адже ще рік тому економіка країни стояла під великим знаком запиту, безробіття росло і інфляція, здавалось, стоїть на порозі. Тоді демократи, певні своєї перемоги у виборах, плянували робити політичний капітал на грядучій економічній кризі під республіканською адміністрацією. Та й політичний обрій не був рожевий. І ось тепер Президент міг похвалитись, що обидві ці проблеми, хоч хвилево, під контролею, міг не зовсім голословно кидати привабливий клич „добробуту й миру", — клич особливо принадливий для пересічного виборця, що думає на коротку мету. Немає сумніву, що республіканці їхатимуть на тому конику „добробуту і миру".

Від самого початку в залях і кулюарах висіло в повітрі очікування бурхливої передвиборчої сесії. Кожному було ясно, що це буде критична сесія, яка величезною мірою заважить на долі майбутнього складу Конґресу, на долі окремих його членів, які мріють про Білий Дім, на долі цілої нації, а то й світу. Осяги або й невдачі цієї сесії ефективність праці партій, піднесені проблеми й спосіб їх трактування — все це буде на оці виборця і матиме прямий вплив на вислід виборів.

Та покищо правдивий настрій приховувався за маскою формальної байдужности. І сам Капітоль, звичайно ясний, білий і величний, неначе заховав своє правдиве обличчя за мережю риштувань, що оплели його від копули, тепер підмальованої на брудно - червоний колір, до фундаменту головного входу, тепер обдряпаного й збуреного. Але коли новий Конґрес зійдеться за рік, і новий Президент урочисто перебиратиме свій високий уряд, Капітоль стоятиме відновлений, розбудований і ще пишніший.

В куди одвертішій і вільнішій формі виявився передвиборчий настрій на товариських прийняттях, сполучених з відкриттям Конґресу.

Так складається, що промінентні особистості Конґресу мають свої дні народження під час відкриття Конґресу. Спікер Палати Сем Рейбирн традиційно святкує цей день своїх народин 6-го січня. Але цього року випередив його на один день сенатор Дірксен з Іллиною. Після відходу Новленда в минулому році, він став провідником республіканської меншини в Сенаті. Цього року прийняття з нагоди 64-ліття з дня його народин стало політичною подією не абиякої ваги. В готелі „Мейфлавер" зібралося понад 250 гостей, і сам Президент прибув туди прямо з летовища, куди прилетів з Джорджії. Домінуючим моментом і, очевидно, виборчо-політичним тузом на прийнятті була радість з приводу закінчення страйку сталеварів. А Ніксон, який причинився до цього, був (певно за пляном) героєм дня і публічно „братався" з обома партіями сталеварного промислу, які були між гостями.

„Містер Сем" мав на другий день аж два прийняття на свою честь, обидва з участю численних політичних гостей, дипломатів, суддів Найвищого Суду й іншої столичної сметанки. Це було приватне прийняття зорганізоване його друзями з Тексасу. Серед жартів і коктейлевих розмов було там чимало політичного матеріялу, виборчих натяків і передбачень. Увечері Рейбирн був почесним гостем на традиційному прийнятті „Жіночого Пресового Клюбу", де політично-виборча атмосфера досягла ще вищої температури. Там навіть місис Кеннеді носила таблицю з виборчим гаслом свого чоловіка, зголошеного демократичного кандидата: „Від Мейну до Вейкікі (Гаваї) — всі люблять Кеннеді". Та покищо ця пропаґанда не мала повного успіху. На тому ж прийнятті конґресмени голосували за своїх ставленців на пост президента й віце - президента. По республіканській лінії їх вибір припав на Ніксона та секретаря праці Мічелла як „віце". А по демократичній лінії перше місце дістав Линдон Джансон на президента і Кеннеді — на його заступника. Та містер і місис Кеннеді не були розчаровані такою деґрадацією: це ж тільки перші обороти виборчого вітряка, що починає крутитись у Вашинґтоні

НА ТЕМИ ДНЯ

НОВИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН ДОПОМОЖЕ РОДИНАМ З'ЄДНАТИСЯ

У вересні минулого року Президент підписав закон, який дасть змогу багатьом родинам, що чекають тепер на свою квоту, без затримки з'єднатися з своїми родинами, які живуть у З'єдинених Державах. Новий закон дає позаквотовий статус особам, які були зареєстровані в американському консуляті до 31-го грудня 1953 року до другої, третьої та четвертої категорії привілеїв для іміґрантів і дістали запевнення до 1-го січня 1959 року, що їм дозволена іміґрація до ЗДА. Такий позаквотовий статус буде також наданий чоловікам, жінкам і дітям тих іміґрантів, якщо вони ще вважаються одруженими в час, коли подавали заяву про візу і пізніше, коли їм давали дозвіл на виїзд до ЗДА.

До згаданих вище груп належать: батьки американських громадян не молодші 21 року; чоловіки або жінки та неодружені діти чужинців-мешканців ЗДА, одружені діти, брати та сестри американських громадян. З нового закону виграє м. і. Польща.

Новий закон вносить також багато змін у категорії переваг, що були в основному іміґраційному законі. Ці зміни дадуть змогу приїхати до ЗДА дітям американських батьків, які мають понад 21 рік і є не одружені, а також дітям чужинців, які постійно мешкають у ЗДА. Неодружені, що мають понад 21 рік, діти американських громадян, які досі мали тільки четверту категорію переваг, переводяться за новим законом до другої категорії, яку досі мали тільки батьки американських громадян. Неодружені, віком понад 21 рік, діти чужинців - мешканців ЗДА, які досі не мали жадних привілеїв, матимуть тепер третю категорію. Зважаючи на те, що в самих квотних групах нема змін (тобто квоти не збільшені) люди, які досі мали привілеї, мусять тепер змагатись із цією новою групою. Наприклад, деякі батьки, зареєстровані в другій категорії, примушені будуть довше чекати на свою черґу.

Число місць у четвертій категорії збільшилось з 25 до 50% цілої квоти, не використаної для перших трьох категорій. Ця четверта категорія охоплює братів, сестер і одружених дітей американських громадян. Крім того, за новим законом сюди додаються їх жінки, чоловіки і молодші діти, якщо вони їх супроводжують. Це дасть змогу іміґрувати цілій родині, але одночасно цей додаток нових осіб затримає приїзд раніше зареєстрованих іміґрантів, якщо квоти були перевищені. Далі, збільшення числа іміґрантів за четвертою категорією зменшить, звичайно, - число іміґрантів, які раніше не мали жадних переваг.

Новий закон дає також позаквотовий статус особам другої чи третьої категорії переваг, чиї прохання були подані ще перед 1 січня 1959 року на підставі Закону про Допомогу утікачам від 1953 року. У той час багато людей приїхали сюди, залишивши свої родини в Европі, бо в тих країнах, де вони жили, квоти були вже вичерпані.

Американська Рада

Ярослав Падох

ДЖЕРЕЛО ОПТИМІЗМУ

Скільки не було дискусій про наші громадські справи, незалежно від того, хто б їх не розпочинав, завжди й неодмінно чуємо закид у сторону громадянства, що воно відстає в своїм розвитку, що його активність меншає й що наше громадське життя котиться по похилій площі й завмирає. Немає сумніву, що багато знаків на землі і на небі виправдують цей песимізм. Але не тільки чорні хмари блукають по нашому громадському небосклоні в цім краю. Є на ньому також ясні зорі, які освітлюють темряву песимізму і говорять про те, що ще не зовсім потупилися козацькі шаблі й що ще чимало пороху є в козацьких порохівницях.

Безсумнівним джерелом нашого громадського оптимізму є вислід ювілейної кампанії, що її саме закінчив Український Народний Союз з метою збільшити число своїх членів. Значення успіху цієї цілорічної кампанії далеко переходить межі одної організації. Адже ж кампанію вела найстарша в цілому світі українська організація, яка витривала майже 66 років і до того ввесь час чисельно росла й фінансово могутніла. І вела вона цю кампанію не за що інше, як за нових своїх членів, тобто за нових членів нашої організованої громади. Тому, зовсім природно, ця кампанія була, бо й мусіла бути, великою пробою не тільки вітальности й працьовитости самого УНСоюзу, але й всього нашого громадянства за океаном.

Повних 5,000 нових членів принесла ця кампанія своїй організації як подарунок у 65-ліття її існування. Як же оправдано писала вже про цей великий успіх „Свобода", як про найбільше організаційне досягнення нашої спільноти в Америці й Канаді. Цього успіху вповні вистачало б для того, щоб утворити зовсім нову організацію, і то велику організацію. Небагато є в нас навіть літніх організацій, які мали б за ввесь час свого існування таке загальне число своїх членів. А тут воно прийшло внаслідок праці одного-єдиного року.

План виконаний на 85 відсотків.

Рік тому, на порозі свого 65-ліття УНСоюз поставив собі відважне завдання: збільшити своє членство з 72,737 на — 75,000. Щоб здійснити цей плян, розложено на всіх 500 Відділів організації відповідні квоти, які разом мали дати 6,000 членів. Після покриття численних й сподіваних втрат, це число мало принести збільшення УНСоюзу до 75,000 членів. Кругло на 85 відсотків виконано цей ювілейний плян. Ще тільки 850 членів забракло для повного успіху. Хоч і шкода, що не осягнено повної квоти, але все ж виконання пляну, тре-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАШІ ПРОБЛЕМИ

МАМО, КОЛИ УКРАЇНЬКЕ СВЯТО?

Котра мама не чує цього питання від своєї дитини! Ясно, що дитина мусить про це питати, коли в її найближчій рідні тета Оля робить Святий вечір 24-го грудня, вуйко Іван 6-го січня, а мама два рази. Вся рідня старанно заховує українські свят-вечірні звичаї: борщ із вушками, голубці з грибами, пироги, кутя, узвар і т. д. Дитина, як врешті таки більшість наших дітей на еміґрації, знає докладно і про 12 страв і про першу зірку, дідуха, вміє заколядувати, лиш не знає одного: коли українське Різдво?

Чому люди тої самої національности, віри та обряду святкують Різдво у різний час або два рази! Навіть коли дома робиться лиш одні свята, то все є в родині якась тета чи бабця, що робить інші свята і просить рідню до себе. В практиці майже вся українська спільнота святкує Різдво два рази. В уяві дитини мусить постати поняття, що українці мають два Різдва. Вона знає, що всі інші діти, з якими вона ходить до школи чи бавиться, мають лиш одне Різдво, отже виходить, що українці трохи не такі, як інші люди.

А й справді не такі! Для всіх інших християнських народів Різдво це свято, коли всі, без огляду на суспільні, маєткові й інші різниці, почуваються одною великою християнською рідньою, що спільно радіє та прославляє Новонароджене Дитя. Людська душа злітає понад буденщину, людина на людину дивиться не як на ворога, а як на брата. (Стверджено, що у Різдвяному часі завжди процвітає філянтропія). А в нас якраз навпаки — Різдво стало причиною до ще одного поділу, до ще одного роз'єднання нашої спільноти. А як часто до особистої ворожнечі або хоч прикрих уваг про своїх ближніх...

Стараємося на чужині заховати традицію українського Різдва, але здається, що ту традицію трактуємо дуже поверхово, радше як форму, а не суть. Чи традиція — це лише борщ із вушками, кутя та ще сіно під вишиваним обрусом? Чи тільки колядки, які властиво невідомо коли співати, бо як часто колядники, заходячи до одної хати, чують: „Вибачте, у нас ще до Різдва далеко", а в другій іншим разом: „Вибачте, у нас вже по Різдві".

Часто чується думку, що це справа календаря, а календар це ще не традиція. Але й два календарі рівночасно — це також ні традиція, ні стиль, ні правопорядок. А наша спільнота у практиці святкує або два Різдва, або Різдво та Великдень після нового, а решту свят після старого стилю.

Два Різдва ніколи не належали до української традиції. Ми не мали економічних умовин, але ми мали своє українське Різдво. Це було всенароднє свято, що об'єднувало весь нарід в одну рідню, яка спільно стародавнім звичаєм віддавала хвалу Новонародженому. Сьогодні ми і далі не маємо держави, але на скитальщині десь і українське Різдво загубили, ту духову цінність, якої нам ніхто не забороняв привезти на цю свобідну землю. Раз у рік святковане прекрасне українське Різдво мусіло робити незабутнє враження на дітвору. Різдво переживалося. Сьогодні одне Різдво, а відтак друге Різдво вже не можна переживати. Можна два рази їсти борщ з вушками та кутю, можна два рази колядувати, але не можна два рази переживати містерії народження Божого Сина, що лиш раз народився.

Про цю болючу справу у нас майже не пишеться. Багато пишеться про Різдвяні звичаї, про символіку Різдва, найбільше про минулі Різдва, а на сьогоднішнє наче б махнулося рукою. Спогадів про Різдво у нас стільки, що ними можна би цілу далеку дорогу з Ню Йорку до Києва вистелити, але наші діти таки не знають, коли Різдво у цьому році. Мусимо ствердити сумний факт, що ми не маємо Різдва. Ми маємо новостильників, старостильників і двостильників, але не маємо українського Різдва. Чи не сором?

М. А. Кейван,

(„Наше Життя", Филаделфія, грудень 1959 р.).

Леся Полінякa

ДАРУНОК МАТУСІ

(1)

I.

Село, яке сховалось у лісі, було неначе зачароване. Обмерзлі інеєм дерева, присипані снігом хатки, подвір'я і дорога виглядали урочисто. Мороз тримав їх міцно у своїх обіймах. Втомлений вітер відпочивав. Мертву тишу час від часу переривало жалібне виття вовків, яким відповідали здичавілі собаки з села. Тільки в деяких хатах блимав вогник. На краю села прищулилась крамниця Берка, до якої сходились вечорами селяни провідати, чи нема чого закурити, та купити соли, сірників, олії. До цієї саме крамнички поспішали дві дівчинки. Сніг скрипів під їхніми ніжками. Старшенька Ганнуся, літ на дванадцять, була тонесенька, мов ниточка, з білим, як льон, волоссячком, а молодша Оленочка, літ на шість, маленька, мов горошинка. Її каштанові кучерики вкрились інеєм, а на довгих віях блищали сніжинки. Посинілими від холоду ручками вона цупко тримала грошенята.

— Скоріше, Оленочко, скоріше, бо мені дуже холодно в ноги.

— І мені також, — відповіла Оленочка, — але я не можу, бо мені спадає черевик.

Оленочка була без панчіх і в подертих черевиках. Але вже тільки пару кроків, і нарешті вони добігли до крамниці.

— Ой вей, ой вей, такий лютий мороз, а ти без панчіх! — крикнув Берко.

— Мені не холодно, — відповіла засоромившись Оленочка і спустила очі вниз.

— Чому не холодно? Суро, дай їм по булочці.

— Дуже дякуємо, але ми не по булочки прийшли. Ми хочемо купити кольорового паперу, — сказала Ганнуся.

— Нащо вам папір? Булочки кращі.

— Ми не голодні, — відповіла Ганнуся.

Дівчатка почали вибирати папір. О, вони дуже радо з'їли б по теплій пахучій булочці, але Берко цього знати не буде. Вони то докладали, то знову відіймали по кілька аркушів і нарешті, заплативши гроші, вхопили папір у рученята і побігли мерщій додому.

Їм було дуже спішно. Вчора, зовсім припадково, через вікно побачили вони в багатого колоніста-поляка таку гарну ялинку, що ніяк не могли її забути. Вона сяяла від різноманітних прикрас. На самому вершку виблискував крилами чудовий ангел. Гарні ланцюжки обвивали ялинку довкола, а срібний дощик, пухкенький сніжок та „ангельське волосся" доповнювали її красу. А вже найбільше увагу дітей притягали цукорки в блискучих папірчиках, позолочені горішки і червоні яблука.

— Ах, як це гарно, коли є ялинка в хаті, — сказала Ганнуся.

— Але хто ж нам поробить такі чудові забавки? — спитала здивовано Оленочка.

— Не журись, самі поробимо! Я маю ще трохи грошей, що мені їх Марійка дала. Купимо кольорового паперу, позакручуємо в нього паперові кульочки і ніхто не пізнає, що то не правдиві горішки.

— А звідкіля ж візьмемо цукорків?

— Про це я вже подумала. Настружемо патичків і позавиваємо їх кольоровим папером.

— Що б тільки татко ялиночку зрубав.

— Ох, яка ж ти журлива, Оленочко. Татко напевно зрубає.

II.

Тимчасом Берко, вийшовши до другої кімнати, де зійшлося вже кілька селян на гутірку, сказав:

— Ой те мале бідне! Мороз, а воно майже босе прибігло.

Усі замовкли. По хвилині озвався дід Харитон:

— Гей, гей, а мама як їхня чепуруха була! Бувало, як повбирає своїх паничів та панночок, попричепурює їх, так ні в одного пан-отця таких дітей не було. А добрі які, чемні були — ціле село пишалося ними.

— Чому ж їм було не чепуритись — додав другий селянин, — як їм тітка такий великий хутір на Поділлі залишила, крім грошей у банку та будинку в місті. Все це нині під большевиками...

— Царство небесне хай буде покійній пані-матці! — докинув третій. — Якби не вона, то давно вже гриз би сиру землю. Скільки ж то мороки було з моєю ногою! Та ж я нивку оту, що на Шевчиках, продав на лікарів та на знахурок, але нічого не помогли. А вона, сердешна, й грошика з мене не взяла, вилікувавши з такої важкої недуги.

— А мою Мокрину хіба не врятувала від смерти?

— Чи тільки твою Мокрину? — озвалось нараз кілька голосів.

— Нема такої хати, де б її добрим словом не згадували, — сказав дід Харитон. — Ох як же я не хотів, щоб вони виїжджали. Серце моє біду передчувало. Не їдьте, кажу, отченьку! Заховаємось у лісі, то ніякий німець чи австрієць не знайде. — „Ви, Харитоне, самотний чоловік, то вам інакша справа, — сказав пан-отець. — Як хочете, то лишайтеся. Візьміть ключі від церкви і нікого туди не впускайте, а ми, як Бог дозволить вернемось". А вона, сердешна, як побивалась, ніяк їхати не хотіла. „Чи побачу ж я — казала — ще коли свої лісочки пахучі, свої ріки спокійні, своїх людей привітних? Чи вернусь назад?" — Немов би передчувала. Так я знову прошу, руку цілую, не їдьте кажу. „Треба, Харитоне дітей рятувати". А цій горошинці, Оленочці, місяць лише було. Так воно, так. Приобіцяв і церкву і майно доглядати. А воно он як сталось: церкву німаки збезчестили, коней загнали досередини. Хати також не зберіг. Осадники і колоністи все порозтягали, як їхня польська влада настала. Пан-отець з Боровиків щасливий, з цілою родиною вернувся, а в наших Сашка сухоти з'їли, Василько на війні пропав, а пані-матка лежить аж у Самарській землі. Старшенька Марійка заміж вийшла, а ці дві, бідолашні, разом з пан-отцем залишились бідувати.

— Як на прізвище вашому пан-отцеві? — запитався несподівано чужинець у міському одягу, який, прислухаючись до розмови, попивав у куточку гарячий чай.

— Балабушевич, — відповіли хором селяни.

— Балабушевич? А на ім'я? — допитувався чужинець.

— Петро, — відповіли знову всі нараз.

Чужинець зірвався і хотів десь бігти, але, подумавши, зупинився. Радісна усмішка заграла на його старенькім, лагіднім обличчі. Він знову сів і почав розпитувати селян про їхнього пан-отця.

Кінець буде

ДЖЕРЕЛО ОПТИМІЗМУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ба сказати дуже відважного пляну, на 85 відсотків — це не абиякий здобуток. Ледве чи знайдеться подібний приклад. І цей високий відсоток виконання пляну є не меншим джерелом оптимізму, як сама абсолютна цифра новоприєднаних членів для У. Н. Союзу.

Хоч нецілої півтори тисячі членів „начисто" прибуло організації, все ж така вже доля всіх великих організацій, зокрема забезпеченевого характеру. Забезпечення й існує для того, щоб його, як ощадність в банку, скоріше чи пізніше виплатити. Левину частину втрат дає виплата грамот померлих членів і тих членів, грамоти яких вже дозріли. Беручи до уваги загальне число членів УНСоюзу, активних, які платять вкладки, і тих, які вже не зобов'язані вкладок платити (близько 80,000), не можна дивуватися, що, під цю пору річна втрата в членах УНСоюзу становить три з половиною тисячі, а то й більше членів. Тим то справа постійного доповнювання числа членів є сама по собі найважнішою справою організації. Що й казати про вагу (і зв'язаний з нею труд) постійного побільшування членства.

Після 1948 року, коли велика хвиля нашої нової іміграції припливла до гостинних американських берегів, членство УНСоюзу збільшувалося в небувалий до того часу спосіб. Згодом, коли перестали прибувати з Европи тисячі наших земляків, доплив нових членів зменшився, але все ж У. Н. Союз постійно збільшувався. У деякі роки тільки на дві-три сотні членів, але не було року, в якім не побільшився б. Господарська криза дещо сповільнила зріст союзового членства, але й вона його не перервала. І ось прийшов ювілейний рік, який приніс УНСоюзові знову великий організаційний успіх, що нав'язує до попередніх успіхів. Цей новий успіх наявно показує, що наш громадський песимізм не завжди й не всюди оправданий. Він говорить про те, що там, де знайдеться гурт відданих громаді працівників, відгукнеться й громада. Що під цю пору, як і раніше, віддана й наполеглива праця таки мусить принести плоди що в нашій заморській громаді є ще величезні резерви, які можна і треба включити в нашу організовану спільноту, щоб заставити її спільно змагатися за кращу долю її самої й всієї української справи.

Слово заслуженої подяки.

Це слово повинно належати тим сотням союзових працівників, які ввесь довгий рік дослівно не досипляли й недоїдали, щоб зміцнити свою ювілейну організацію й свою заморську громаду. Коли згадуємо тут чоловних працівників і їм складаємо велике признання й подяку, то уважаємо їх водночас за репрезентантів усіх тих неназваних учасників союзової кампанії, які добре собі заслужили і на подяку і на признання.

Учасники кампанії були організаційно поділені на три групи. У групі відділових організаторів за перші місця змагалися від самого початку чотири Шикаґовські діячі, силами яких передусім Шикаґо вибилося на перше місце поміж нашими містами. У драматичних останніх „перегонах" перше місце заняв головний радний і секретар найбільшого Відділу ч. 221 Тарас Шпікула. Він здобув минулого року 129 членів. За ним примістився головний контролер і голова 423 Відділу інж. Степан Купась, який здобув 110 членів. Третім є довголітній секретар 379 Відділу Михайло Семків, який здобув 85 членів. За ними на почеснім списку переможців стоять І. Василюка з Іст Ст. Луїс (77) членів, В. Цимбала з Монтралю (57), головний контролер з Шикаґа П. Пуцило (55), П. Головачук з Пасейку (55) і інші.

В другій групі спеціяльних організаторів традиційний змаг за першенство вівся як за декілька попередніх років, поміж двома головними радними, одним із Филаделфії, Іваном Одежинським, і другим з Торонта, Богданом Зоричем. Переміг І. Одежинський, здобувши 157 членів. Б. Зорич, обтяжений численними обов'язками, зв'язаними з новоутвореною Канадійською Канцелярією УНСоюзу, як її екзекутивний секретар, приєднав 138 членів. Зате наш торонтський радний переміг свого филаделфійського побратима щодо висоти забезпеченевої суми. Він забезпечив своїх членів на суму, яка сягає майже чверть мільйона долярів, точніше — на 218 тисяч долярів, тоді як забезпеченева сума у членів, приєднаних І. Одежинським, становить 136 тисяч долярів. Там пересічна висота грамоти, здобутої В. Зоричем, виносить понад 1,500 долярів, а пересічна висота грамот, здобутих І. Одежинським доходить до 900 долярів. На дальших місцях примістилися В. Запаранюк з Ютики (80), П. Котельницький з Филаделфії (76), В. Колодій з Трой (55) і інші.

Третю групу постійних організаторів репрезентують добре знані з попередніх кампаній проф. Микола Дербуш з Міннеаполісу, який здобув впродовж року рекордове число 303 членів, за ним мґр. Іван Скочиляс з Филаделфії із своїм імпонуючим числом 282, а далі організатори Микола Ткачук з Шикаґа (142), головний контролер з Вінніпеґу й голова Канадійської Канцелярії інж. В. Коссар (125), М. Сенчишак з Шикаґа (103) і ін.

Варто підкреслити, що в цій кампанії взяли видатну участь союзові діячки, три з яких ввійшли в круг почесних учасників кампанії. Перед поміж ними веде секретарка 25 Відділу в Джерзі Ситі Квітка Стецюк, яка здобула 37 членів, за нею йдуть Олена Олек-Олексик, секретарка 22 Відділу в Шикаґо, яка здобула 26 членів, та Софія Брезіцька, голова 414 Відділу в Ню Гейвен, яка приєднала 25 членів.

Ювілейна кампанія вже поза нами. Скоро закінчиться також різдвяно - святочний період дозвілля та відпочинку і наші загартовані в громадській праці союзові діячі стануть до нової роботи. Бо життя одиниць і громадських спільнот не знає затримки. Бо ювілейна кампанія, хоч і принесла чималий успіх, не завершилася осягненням повної мети: 7[illegible]0 активних членів УНСоюзу. Здобутий мин. року успіх наближує нас до неї і додає певности в її скорому осягненню.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Перт Амбой підготовляється до Січневих Роковин

Як кожного року, так і цього українці Перт Амбой підготовляються гідно відзначити Січневі Роковини. 12-го грудня, м. р., за ініціятивою місцевого Відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України відбулися сходини представників всіх українських організацій міста, де вибрали комітет для підготовки свята.

До комітету увійшли визначніші діячі на суспільно-громадському відтинку. Почесним головою обрано отця монсіньйора Ярослава Габра, а до ділового комітету увійшли: адв. Володимир Ваверчак, голова; шеф поліції Іван Швайлик; проф. Степан Галата; скарбник міста Петро Гадек, голова 168 Відд. У. Н. Союзу, Григорій Бабин та голова 23-го Відділу ООЧСУ Микола Степась — як члени.

Підписання відбулося 19-го січня, о годині 8-ій вечора в залі міської управи, де відбуваються всі церемонії, а вивішення Українського Національного Прапору відбудеться 22-го січня, о годині 9-ій рано в парку біля міської управи. Попередніх років прапор вивішувано в сьомій годині ранку, але щоб дати змогу більшій кількості громадянства бути присутніми на церемонії, рішено відложити її на дві години пізніше.

Крім цих двох імпрез комітет підготовляє також святочну академію, яка відбудеться 31-го січня, о годині 7-ій вечора в залі УНДому. Святочні доповіді виголосять в українській мові генерал Павло Шандрук, а в англійській — проф. Степан Галата. В мистецькій частині свята виступить відомий хор „Гомін" під дириґентурою Миколи Кормелюка та танцювальна група під керівництвом пані Анни Стечак і Корнила Галушки.

Українці в Перт Амбой не залишаються по заді інших українських громад і в силу своїх спроможностей, спричиняються до пропаґування української визвольної справи на терені цього міста.

Щоб ці імпрези дійсно були успішні, треба, щоб якнайбільше число нашого громадянства взяло в них участь, щоб члени комітету не були засоромлені перед чужинцями і комишенерами міста.

Тож не пожаліймо цих кількох годин і прийдім всі поклонитися тим, які не пожаліли своєї крови ані свойого життя, щоб 22-ий Січень став дійсністю.

Г. Т.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 204-ГО ВІДДІЛУ УНС ІМ. АГАПІЯ ГОНЧАРЕНКА В НЮ ЙОРКУ

Річні Збори нашого відділу УНСоюз-у відбулися 12-го грудня 1959 р. в приміщенні Українського Народного Дому в Ню Йорку. Головний Уряд УНСоюзу представляв головний контрольор УНСоюзу Петро Кучма. Предсідник 204 Відділу УНСоюзу Павло Марко відкрив Річні Збори та закликав вшанувати пам'ять сл. п. Ст. Бандери. Присутні вшанували також пам'ять бл. п. Ольги Петлюри та всіх членів, що померли від 10-го січня 1959 р. по 12-го грудня 1959 р.

Прочитаний порядок зборів принято та обрано Президію Зборів в особах: Михайло Дутко — голова та Володимир Марків — секретар. Після відчитання протоколу останніх Річних Зборів, який принято без змін, розпочато звітування. Звітував предсідник Павло Марко, що вказав на осяги відділу в цім Ювілейнім Союзовім Році, репрезентацію Відділу на наших імпрезах та його датки на національні цілі. Заступник Микола Януш звітував про працю в Филії УККА в Ню Йорку, а касир Іван Крочак дав докладний звіт із місячних приходів відділу, що виносили 861,78 дол., та розходів, що виносили 662,84 долярів, а в касі є 198,94 дол. Майно відділу виносить на день зборів 4,541,54 дол.

Рекордовий секретар Володимир Марків звітував за канцелярію, а фінансовий секретар Василь Гасій дав подрібний огляд стану членів, з яких вибуло 52, а приєднано нових 61-го. До Головного Уряду УНСоюзу вислано 31,242.52 долярів. Відділ нараховує під цю пору 993 члени. Майно відділу із шерами Народного Дому у висоті 250 дол., виносить 4,791.53 долярів. Прапороносці — Мих. Федорів та Зборовський дали звіт із своєї діяльности. За Контрольну Комісію Відділу звітував д-р Іван Козак, який відчитав протокол річної контролі з подрібним виказом ульокування майна Відділу та своїми практичними вказівками опертими на досвіді багаторічної праці в Централі УНСоюзу. Проф. Кулинич доповнив його своїми заувагами а д-р Ол. Соколишин закінчив звіт із внеском на уділення абсолюторії, яку після дискусії уділено одноголосно. Управу й Контрольну Комісію переобрано без змін. Розподілено на народні цілі прихід відділу так: по 50.00 дол. — УККА, Школа св. Юра, а по 10 долярів — на інвалідів і на інвентар. Вкладку до филії УККА підвищено до 10 долярів. На тім закрито збори.

Д-р Ол. Соколишин,
гол. Контр. Ком.

В Пассейку твориться Окружний Центр УНС

Пассейк, Н. Дж. — Минулої неділі, 17 січня, Пассейк мав свій союзовий день. В пополудневих годинах того дня в місцевому Народному Домі відбулися річні загальні збори 42-го Відділу УНСоюзу ім. Т. Шевченка, який в недавній ювілейній кампанії за побільшенням членства УНСоюзу здобув перше місце між всіма 58 Відділами УНСоюзу стейту Ню Джерзі. Збори відкрив голова Відділу В. Новацький, а проводила ними президія зложена з голови І. Блихи та секретарів В. Марушака й Е. Саґоша. Після звітів управи й дискусії контрольна комісія, очолена Р. Шрамченком, запропонувала, а збори встанням і оплесками одобрили, діяльність управи із особливою подякою для неї. Між рядом ухвал щодо праці на майбутнє схвалено влаштувати в цім році ювілей 45-ліття Відділу та призначено суму 100 долярів на Колеґію в Стемфорді та інші народні цілі. Після вичерпання ділової частини зборів, приявний на зборах головний секретар УНСоюзу Ярослав Падох виголосив доповідь про майбутні завдання УНСоюзу й його вагу для всієї української громади. В імені Екзекутиви він склав признання, подяку й гратуляції 42-му переможному Відділові та його управі з особливим підкресленням жертвенности праці секретаря Відділу Петра Головачука, який виконує свій трудний уряд повних 25 років. Останнє досягнення Відділу, який в ювілейному році придбав поверх 70 членів, поставила його на перше місце в цілім ню-джерзькім стейті. Дякуючи за признання, п. Головачук та кий заявили, що в новому році вони доложать всіх старань, щоб мати неменші успіхи та не віддати свого стейтового першенства ніякому іншому Відділові. Після того збори обрали на черговий рік ту саму управу, й національним гимном вони закінчилися. Вечором того самого дня відбулися збори представників Відділів УНСоюзу пасейської округи з метою підготовити заложення постійної окружної союзової організації з Окружним Комітетом на чолі. Зборами проводив п. В. Новацький й секретарював п. В. Марущак. Після довгої й оживленої дискусії про доцільність заснування окружної союзової організації, ухвалено заснувати її й рівно за два тижні скликати нову нараду представників всіх Відділів округи для остаточного оформлення округи та вибору її першої управи. І в цих зборах узяв участь гол. секретар УНСоюзу Я. Падох, який з'ясував значення союзових округ та надії, які УНСоюз зв'язує з цією районізацією своїх Відділів.

250-річчя смерти гетьмана Івана Мазепи в Пассейку, Н. Дж.

Дня 27-го грудня зійшлися громадяни до православної церкви св. Вознесіння, щоб віддати свою пошану й згадати одного з найбільших синів України гетьмана Івана Мазепу. О. прот. Степан Білак відслужив торжественну панахиду за спокій душі Великого Гетьмана. Участь в панахиді взяла молодь СУМ-а з своїм головою п. Іванковим. Перед панахидою о. настоятель виголосив слово про діяльність гетьмана І. Мазепи й його заслуги для бідного народу. На панахиду прибув ген. Павло Шандрук, якого в церкві теплими словами привітав о. прот. Білак.

Ген. Шандрук виголосив блискучу доповідь. В першій частині говорив про Конотоп, а в другій про Полтаву. Прелеґент звернув увагу, щоб дані події насвітлювати з тодішнього становища, а не з точки зору теперішности. В доповіді мов на яві виходили конотопські картини, а на їх тлі виринула велика постать Івана Виговського — як доброго полководця. Прелеґент звернув увагу на військові здібності Виговського й висловив думку, що час, щоб іменем того великого стратега називано товариства й організації. Але з жалем стверджував ген. Шандрук, як всякі бунтарі проти гетьмана а також крамола серед українського громадянства, внівець повернули блискучу перемогу гетьмана, а як він сам два роки по ній наложив головою. — В другій частині спинився доповідач на царі Петрі І., та на королі Карлові XII та на постаті гетьмана Івана Мазепи. Ген. Шандрук вважає похід короля Карла XII в Україну за його фатальну помилку. Йому треба було триматися балтицького узбережжя, щоб бути ближчим до своїх баз постачання і хай би шукав його Петро І. а тоді ситуація була б вийшла зовсім інакше.

Полтавська трагедія повернула стрілку історії і кинула Україну в неволю. Постать Мазепи стала символом боротьби за нашу незалежність і виросла до великих розмірів і у світовій літературі.

Ген. Шандрук звернув увагу, що на зіставленні тих двох великих подій битв під Конотопом і Полтавою, треба нам дечого навчитися. Але ми ще й сьогодні роз'єднані. І тільки через повне об'єднання можемо осягнути нашу ціль. Цю направду цікаву доповідь присутні нагородили теплими оплесками, а о. прот. Білак подякував авторові за її виголошення.

п-я-к

Наталка Андрусів на телевізії

В рамках широко закроєної акції — Комісія Шкільництва і Виховання (Board of Education) филаделфійської округи влаштовує серії телевізійних програм. Програми ці є старанно приготовлювані та запізнають загал американських глядачів з різнородними ділянками культури. Популярними є в тій програмі музично-вокальні частини, до яких Комісія анґажує добре приготовлених музиків і вокалістів.

До однієї з таких програм, на станції WFIL-TV, дня 13 січня 1960 р. о год. 11-ій рано (русло ч. 6), присвяченій французькому побутові й культурі XVIII століття, запрошено співачку Наталію Андрусів, яка виступає під дівочим прізвищем Simon. Вона демонструвала французьку народну пісню і костюм з того ж століття.

Запрошення це прийшло внаслідок доволі широкої популярности згаданої співачки в американських осередках округи того міста, де п-ні Андрусів є часто запрошувана з концертами, в яких своїм оригінальним репертуаром та його інтерпретацією здобуває собі справжнє признання.

Наталія Андрусів
у французькому костюмі
18-го сторіччя.

Камерний концерт в УВАН в Ню Йорку

В дні 20-го грудня відбувся камерний концерт, улаштований Фондом імени Д. Дорошенка при Українській Вільній Академії Наук у ЗДА.

Фонд ім. Д. Дорошенка має спеціяльну мету підтримувати моральний і матеріяльний зв'язок з тими вченими та їх родинами, які через вік, або хворобу залишилися в Европі, в старечих будинках, серед чужого, іноді й неприхильно настроєного до чужинців оточення. За п'ять років існування фонду він здійснював своє завдання шляхом збирання добровільних пожертв, або невеличких щомісячних датків, які вносили члени і співробітники УВАН та щирі друзі і прихильники ідеї вільної української науки — в Ню Йорку, Филаделфії, Клівленді, Міннеаполісі та інших містах Америки.

Концерт 20-го грудня був першою спробою звернутися до ширшого загалу. Для здійснення цього жертвенно відгукнулися наші мистці музично-вокального жанру. Щиро відгукнулася і публіка, яка заповнила імпозантну і гостинну залю українського Інституту Америки в Ню Йорку.

Концерт пройшов на високому мистецькому рівні. Присутні ентузіястично приймали виступи артистів. Настрій авдиторії передавався мистцям, і вони з підйомом виконали цікаво складену програму концерту.

Молода талановита артистка Аліса Бучинська (скрипка) прекрасно виконала „Ададжо" Моцарта, „Сонату Е-мінор" Верачіні і з особливим блиском і настроєм „Романцу" Венявського та поза програмою повний руху й темпераменту „Циганський танок" Сарасате.

Добре відома публіці Ганна Шерей була в особливому ударі і після двох елеґічних речей на музику Шуберта і Шопена, з яких перша „Мандрівник" передавала настрій самотности на чужині, залопила присутніх характерними українськими мелодіями К. Стеценка, Д. Січинського, М. Лисенка. Чудесне виконання знаменитої „Пісні про Куперяна" викликало овації. Артистка на виклики публіки додатково проспівала одну ліричну річ Майбороди („Київський вальс") і ніжну „Колискову" учасника цього концерту — проф. Вадима Кіпи.

Найбільше овацій і викликів випало на долю В. Кіпи, що з великою експресією виконав дві мініятюри Дебюссі („Вечір" і „Золоті рибки") та два більших опуси Шопена — „Ноктюрн до-діє мінор" і „Баляда Ч. 2, фа мажор". Поза програмою мистець дав ще кілька досконало виконаних річей — Ґріґа „Весільний марш", Рахманінова „Пісня блазня" і Шопена „Етюд та Прелюд Ч. 24.

Успіхові цього концерту сприяв умілий мистецький супровід відомої піяністки Евгенії Чапельської, яка жертвенно віддала свою працю ще в стадії підготовки концерту.

Коротке вступне і заключне слово виголосив член управи УВАН у ЗДА проф. Григорій Костюк, який з'ясував мету і значіння цього цікавого концерту, а також подякував всім учасникам і відвідувачам.

В. В.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

о. Іван Гундяк

ПЕРША ЗІРКА

(Спомин)

Цвинтар. Затишно. Сиджу при твоїм, мила, гробі.

Останнім, ніжним поцілунком сонце голубить далекі сині гори. Золотом і пурпурою розмальовує хмаринки, що ягнятами бігають по небі, і клониться до заходу.

Кличу тебе. Ім'я твоє голошу. Жалікюсь, що „немає з ким пожуритись, з ким поговорити"...

Вчора — Святвечір. З донею і зятем ми почали святу вечерю. Коляда — але слова застигли в горлі. Все по старому. Тільки тебе немає. Але тобі ми залишили місце. Це твій був звичай. „Така — ти казала — наша лемківська традиція". І кутю залишили наніч на столі. „Вночі гості прийдуть з того світу — ти говорила — таке наше лемківське повір'я".

Пригадались слова поеми:

„Засвітимо свічку,
Відкриємо двері,
Будем тебе виглядати
При святій вечері..."

Виглядали. Тихий шелест у другій кімнаті. Теплий повіяв легіт, торкнувся мого чола. А доня наша крізь сльози каже — „Чую легкий поцілунок на чолі, це мама..." Малий Марко заснув, а його личко в цей час розпромінилось солодкою усмішкою. А твоя пташка, „Пиркі", що „колядувала", моментально заніміла.

Різдвяні дарунки. Я відійшов до нашої кімнати, мила.. Тут ще дишуть наші милі розмови. По стінах снуються колишні наші мрії. Неначе голос твій чую —— „У пристані наших солодких мрій знайдемо на момент спокій".

Різдво. Після Служби колядники зайшли в хату, як кожного року. Колядували. І в них і в нас сльоза за сльозою кап-кап-кап. Це, як ти нераз їх називала, „теж наші діти". Одні при нас виростали. Інші при нас родилися. Тямлять тебе як „маму". Згадують, як ти з ними колядувала і в школі навчала їх веселої пісні — „Гей, поїдемо, гей, поїдемо, гей, поїдемо в лісочок..." Угощуємо колядників. Та це вже не те, що було. Бракує твоєї милої усмішки, теплого слова і щирої української-лемківської гостеприємности.

День вагітний тужливими споминами. Нудьга, здавалось, кров випивала з серця. А оце над вечір до тебе йду колядувати. „Бог превічний..." — та годі, моя мила. Завжди над вечір до тебе заходжу. В пам'яті слова поеми Богдана Лепкого „Останній лист Катрусі". О, як глибоко залишились у моїй пам'яті ці хвилини, коли ти так ніжно просила, читаючи —

„А як скінчиться бій, як
мир повіє,
Мов легіт по долині,
Прийди на гріб мій, милий.
Звечоріє,
Запахнуть квіти і зоря
затліє, —
Посидь, посидь при мині..."

Даремне було казати тобі, — що я віком старший і скоріш тебе відійду. — „Ні, серце, — ти тихо говорила, — простелиться ця стежка. Бо й так я Бога прошу. А що ж би я без тебе почала? Знаєш, яка правдива пословиця — „по попові дзвонять, а попадю з хати гонять..."

Тямиш, як доня наша, побувавши в Японії, оповідала нам про тамтешній звичай, за яким рідні йдуть до святинь, у яких в урнах зложено попіл їх небіщиків, щоб здавати їм звіт з пройденого року? Так, оце я тобі звіт складаю. Як ти покинула нас, відлітаючи в вирій, ти знаєш, як нам гірко. Нераз ми відчували, що ти біля нас. Сидячи в твоєму кріслі, я нераз мав враження, що ти при мені сидиш і пестиш волосся на моїй голові. А доня казала — „тату, мама мене сьогодні цілувала". А скільки разів являєшся у сні! Пташка твоя довго сумувала за тобою. І тепер, нераз здається, тужить. Бо на одній лапці стане, сумовито кивається і жибонить „Мама. Пиркі хоче гаму, Пиркі любить..." Може це забобон, але в мене прочуття таке, що, коли Пиркі відлетить у вирій, то це для мене знак буде, що я теж до тебе прийду...

Пиркі любить малого Марка. Ти нас покинула в березні. А при кінці року доня наша привела на світ двоє хлоп'ят. Передчасно, на сьомому місяці. Обидва вони, я казав, мікроскопійні діти. Зараз же я охрестив їх таки в лічниці. Наступного дня я привіз до тебе Івасика в маленькій скринці і положив коло твого серця. А Марка поклали в клітку-інкубатор. Там він, між життям і смертю, пролежав вісім тижнів. Ми Господеві молились, молились свої й чужі добрі люди, щоб він жив. А доня наша запевняла — „Мама теж молиться за Марка". Минулого року він „колядував" в лічниці, а цього вже з нами колядує. Та ще й як! Росте, міцніє і чисто в тебе вдався. Твої великі чорні очі, і носик твій, перкатий такий, тямиш, нераз я жартував, що це „барабoлька". Ямками на личках удався в свого батька. Сяду з ним нераз, а перед нами твій портрет. Тулиться до мене, наче питає, — чому так пильно дивлюсь на образ твій і чому на личко його росою падають сльози? Я ж думаю — ти Івасика маєш, а ми Марка. Нераз ввижається мені, що Ти біля нас павутинною фігурою стоїш. У довгій, білій сукні. В руках у тебе Івасик. Голубиш його і до нас усміхаєшся. І оце тепер знов та сама з'ява. Чи це сон, чи привид — не можу сказати. Павутинна твоя постать починає розпливатися, наче хмаринка. Головою киваєш на прощання. Зі складів твоїх уст читаю „Христос Рождається!" Відповідаю півголосом — „Славіте Його!" І наче проснувся. Присягнув би, що це було на яві. Але бачу — я сам...

Сонце зайшло. На небі мерехтить перша зірка. Згадую, як ти нераз говорила — „Як відійду від тебе, не забудь, що, коли перша зірка на небі засяє, це мій до тебе привіт. А якщо ти скоріш підеш у далеку дорогу, то перша зірка мені скаже, що це ти до мене рукою киваєш на прощання...." Згадую це й імпровізую:

„Скінчився день, поволі
вечоріє,
На небо вийшла перша
ясна зірка,
Прядуться спомини і в
мене серце мліє —
Це так до мене всміхаєсь
моя дорога Ірка..."

Погідне небо. Зіма. Холоду не відчуваю. Треба додому. Згадую, як ти нераз читала з іншої поеми:

„Бачиш цей блакит над
нами?
Там світи йдуть за світами:
Сонця, місяці і зорі.
Там стрінемось навіки,
Як стрічаються дві ріки
В синім морі..."

Споминами тебе голублю, душе душі моєї. Життя без тебе — це туга безконечна, серце мого серця. Рокові свята, це споминів мережка, моя зів'яла квітко.

Коли на небі перша затліє зірка, знаю, що це мене вітає моя солодка Ірка.

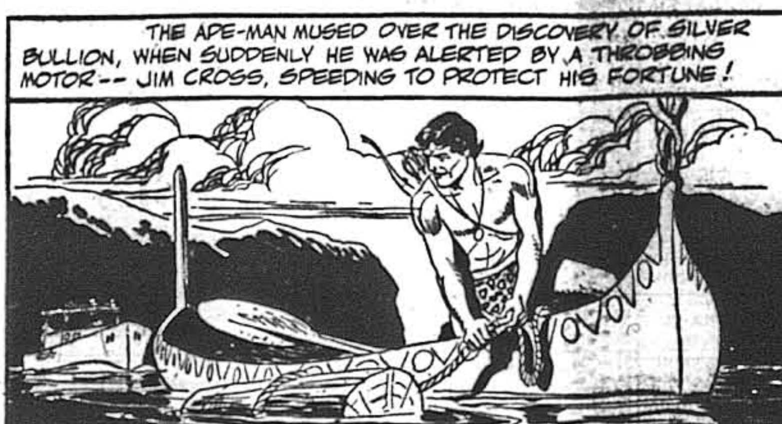
А може це з Божої волі ця сама зірка, що в таку ж тиху ніч, як сьогодні, над Вифлеємом засяла? Не знаю.

Зірко моя, Ірко моя! Христос Рождається!

Демократи мають клопіт із вибором голови Крайової Номінаційної Конвенції

Вашингтон. — В 1948, 1952 і 1956 роках головою Крайової Демократичної Номінаційної Конвенції був спікер Палати Репрезентантів конґресмен Сем Рейбирн. Але цього року він не хоче зайняти цього становища тому, що хоче бути „на залі та підготовляти вибір свого приятеля і земляка з Тексасу сенатора Линдона Б. Джансона на кандидата на призидента. Внаслідок цього рішення конґресмен із Луїзіяни Гейл Боґґс старається про головство на конвенції в Лос Анджелесі, але його римокатолицька віра створює деякі трудноші, не тому, щоб демократи були проте головства католика, але тому, що вже тепер визначні становища в демократів займають католики. І так головою Демократичного Крайового Комітету є католик Пол М. Ботлер, який відкриє конвенцію і виголосить більшу промову. Двома кандидатами на президента є католики: сенатор Джан Ф. Кеннеді і губернатор Каліфорнії Едмунд Бравн. Між кандидатами на віце - президента згадують також двох католиків губернаторів із Огайо Майкела В. ДіСала і з Колорадо Стіфена МекНіколса. Конґресмен Г. Боґґе, коли б був головою конвенції, міг би створювати враження, що це він допоміг вибрати католика на кандидата на президента, а це не було б побажане для демократів.

ТАРЗАН, ч. 4391. Відкриття!

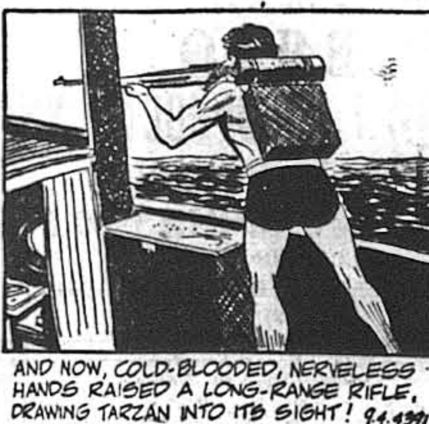

Тарзан роздумував над відкриттям срібних штаб, аж його заалярмував гук мотору.

Це поспішав Джім Кросс на охорону свого скарбу!

Тарзан веслував несамовито, втікаючи з човном по воді, але неможливо було втекти від моторівки Кроссе.

І нагло холоднокровний, спокійними руками підніс далекосяжну рушницю, беручи Тарзана на приціл.

Подяка

З Волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність передчасно і несподівано після короткої недуги Наша Найдорожча і Незабутня Дочка, Дружина, Мати, Сестра, Тета і Шваґерка

бл. п. ІВАННА з ЄДНАКИХ ГОЙ.

Цією дорогою складаємо найсердечнішу подяку всім Тим, які в цьому для нас найтяжчому горю виявили нам своє співчутливе і благородне серце.

Сердечно дякуємо Високопреподобним Отцям Духовним: о. Дмитрові Библові за відвідування хворої у шпиталі і за уділення Їй Найсвятіших Тайн, о. Юліянові Кочержукові, о. Іванові Балі і о. Миронові Созанському за відправлення Панахид у похоронній каплиці, о. Іванові Балі зокрема за його цінні і глибокого змісту прощальні слова в церкві, та за похоронні відправи в церкві і на цвинтарі.

Щиро дякуємо Вп. Панам: Проф. М. Довбушеві, М. Лозинському, д-р О. Утриском і Вп. Панам членам хору „Трембіта" в Нюарку, що своїм гарним співом звеличали похоронний обряд.

Щиро дякуємо ВП. Пані О. Мусаковській за зворушливі прощальні слова від Марійської Дружини Пань при церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, виголошені після Панахиди.

Щиро дякуємо за зложення вінків і квітів на домовину Покійної, за пожертви на Служби Божі за Спокій душі Покійної, та за грошеві датки на добродійні цілі: Марійській Дружині Пань при церкві св. І. Хрестителя в Нюарку, О. У. А. „Самопоміч" в Нюарку, Товариству Українська Чорноморська Січ в Нюарку, Вп. Пані Проф. Гут і Дорогеньким Учням 7-ої кляси Парафіяльної Школи при церкві св. І. Хрестителя в Нюарку, U. S. Tool Employee's Welfare Association E. Orange, N. J., M.G.M. Record's Accounting Dept. Employees, Local 467, Dept. 1600, 1800, 300, 500, and 2200 of U. S. Tool Company, E. Orange, N. J., В.П. Панству: Кульбам з Ню Йорку, Дзюбанам, Яновим, Хомякам, ВП. Панам Маринчакам, Mr. & Mrs. John Albino and Family, Mr. & Mrs. Victor Schoeppler, Mr. Charles W. Schoeppler, Mrs. Ida Bornett and Daughter.

Сердечно дякуємо всім нашим дорогим Кревним, Приятелям і Знайомим, що взяли таку численну участь в Панахидах, Службі Божій, та у відпровадженні нашої Незабутньої Покійної на місце вічного спочинку, віддаючи Їй тим останню прислугу.

Зокрема висказуємо нашу глибоку вдячність ВП. Панству: Яновим, Хомякам, ВП. Паням: Іванні Білинській, Ірині Гайдучковій, ВП. Панові інж. Степанові Харишеві, ВП. Панові Миколі Маринчакові, що не щадили часу і трудів та не залишали нас самітними у нашому найтяжчому горю.

Рівнож сердечно дякуємо ВП. Панству: Кіржецьким з Навтікок, Па., Лукасевичам з Ютики, Вирстам, Харамбурам з Рочестер, Мартиновичам з Филаделфії, Кулвбам, Машталірам з Ню Йорку, Ліберам з Ґері, Інд., Бемкам, Вербяним, Воробцям, Геврикам, Горяткевичам, Женчукам, Качмарам, Мурацукам, Цяпкам, Чіхам, ВП. Пані Ярославі Олесницькій, ВП. Панам: Теодорові Дзері, Василеві Іваськові, Іванові Калиновичеві, Василеві Кузикові, Василеві Маринчакові, що своїм теплим відношенням, словом і ділом піддержували нас на дусі, стараючись облегшити нам трагічну розлуку з нашою Незабутньою Покійною.

Сердечно дякуємо всім Тим, які особисто, телефонічно, листами і телеграмами зложили нам вислови співчуття і духової піддержки.

Щиро дякуємо ВП. Панам: Миронові і Михайлові Литвинам, директорам похоронного заведення за совісне і дбайливе виконання похоронних обслуг і слова співчуття.

Нехай Всевишній Бог нагородить Вам Всім Стократно.

Олена Єднака — мати, д-р Михайло Гой — чоловік, Звенислава і Роман — діти, Ірина Дзедзик і Люба Єднака — сестри, проф. Андрій Дзедзик — шваґер, Богданна Дзедзик, Степан Третяк, Іван Дзера з Ріднею — сестрінки, та Родина на Рідних Землях.

В КАТАСТРОФІ ЛІТАКА У ВІРДЖІНІЇ ЗГИНУЛО 47 ОСІБ

ГолдКрофт, Вірджінія. — Пасажирський літак лінії „Капітал", який летів із Шикаґо до Норфолку у Вірджінії, розбився увечері 18 січня, спричиняючи смерть всіх осіб, що були на ньому, себто 44-ох пасажирів і 3-ох членів залоги. Гелікоптер надбережної сторожі при злій погоді прилетів на допомогу, але ствердив тільки смерть на літаку, який впав в ріку Сенді Ґут, що є доплпвом ріки Чікаґомайни. Причина катастрофи — не є відома.

● Швайцарський винахідник Арнолд Юнкер опантентував у Вашингтоні маленький одноособовий гелікоптер під числом 2,920,341, яким він проєктує відбувати лети на коротку віддаль.